

Estd. 1962
"A++" Accredited by
NAAC(2021)
With CGPA 3.52

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR - 416004 MAHARASHTRA

Phone : Director Office : 0231-2609068 E-mail : dbec@unishivaji.ac.in
B. A. Exam Section : 0231-2609115, 2609116. E-mail : ba.section@unishivaji.ac.in

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर-४१६००४ महाराष्ट्र
दूरध्वनी :संचालक कार्यालय : ०२३१-२६०९०६८
बी. ए. परीक्षा विभाग : ०२३१-२६०९११५६२६०९११६

संदर्भ क्र: शिवाजी वि./बी.ए.परीक्षा/९७

दिनांक - 06 OCT 2026

प्रति,

१. मा. प्राचार्य,

कला, वाणिज्य, विज्ञान, विधी समाजकार्य व शिक्षणशास्त्र अभ्यासक्रम असणारे
सर्व संलग्नित महाविद्यालये,

२. मा. अधिविभागप्रमुख/संचालक/ समन्वयक

कला, वाणिज्य, विज्ञान, विधी समाजकार्य व शिक्षणशास्त्र अभ्यासक्रम असणारे
अधिविभाग, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

विषय:- सन २०२६ च्या खरीप हंगामातील Trigger-१ (प्रथम काळ) लागू झालेल्या २६५
तालुक्यातील दुष्काळ जाहीर करून विविध उपाययोजना व सवलती लागू
करणेबाबत.

संदर्भ:- १. शालेय शिक्षण विभाग शासन निर्णय एफईडी१५९२/१२०२/(११३२)/साशि-५
दि. १८/१०/१९९३

२. मदत व पुनर्वसन विभाग शासन निर्णय क्र. समिती २६/प्र.क्र.८२/मदत/२,
दि.२५/०९/२०२६

३. उच्च शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचे पत्र क्रउशिंस/शिष्य-२०२६
अवर्षण-परीक्षा शुल्क-२०२६-२७/ई १३२१७१६, दि. ३० सप्टेंबर, २०२६

४. विभागीय सहसंचालक (उच्च शिक्षण), कोल्हापूर यांचे जा. क्र.विससं/उशि/कोवि/
E ३१४६००८ दि. ०१/१०/२०२६

महोदय/महोदया,

उपरोक्त विषयास संदर्भात कळविण्यात येते की, उपरोक्त संदर्भीय शासन निर्णयान्वये सन
२०२६ च्या खरीप हंगामातील Trigger-१ (प्रथम काळ) लागू झालेल्या ५६५ तालुक्यांमध्ये दुष्काळ जाहीर
करून विविध उपाययोजना व सवलती लागू करण्यात आलेल्या आहेत. सदर शासन निर्णयातील
दुष्काळसदृश परिस्थितीवरील उपाययोजनांतर्गत शिवाजी विद्यापीठ अंतर्गत कार्यक्षेत्रांतर्गत खाली नमूद
केलेल्या तालुक्यातील महाविद्यालयातील पात्र विद्यार्थ्यांना परीक्षा शुल्क माफ करण्याची सवलत
महाराष्ट्र शासनाकडून देण्यात आलेली आहे.

महसूल विभाग	अ.क्र.	जिल्हा	प्रथम काळ (Trigger-१) लागू झालेले तालुक		
			तालुक्यांची नावे	तालुक्यांची संख्या	प्रस्ताव सादर करण्याची तारीख
पुणे	१	सांगली	कवठेमहाकाळ मिरज, आटपाडी, जत,	४	दि. १२/१०/२०२६ व दि. १३/१०/२०२६
	२	सातारा	सातारा, खटाव, माण, फलटण, खंडाळा, महाबळेश्वर	६	
	३	कोल्हापूर	पन्हाळा, राधानगरी, गगनबावडा, भुदरगड, आजरा, चंदगड	६	

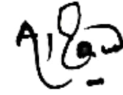
१) सन २०२६-२७ या शैक्षणिक वर्षात दुष्काळसदृश तालुक्यातील पात्र विद्यार्थ्यांनी आधीच परीक्षा शुल्क भरले असल्याने, सदर लाभार्थ्यांना परीक्षा शुल्काची प्रतिपूर्ती करण्यासाठी प्राप्त आवेदनपत्रांवरून प्रतिपूर्ती रक्कमेची परिगणना करून एकत्रित मागणी प्रस्ताव वरीलप्रमाणे नमूद केलेल्या तारखेस प्रतिनिधीमार्फत विवरण पत्र 'अ' व प्रमाणपत्रासह समक्ष उपस्थित राहून परीक्षा विभागाकडे सादर करण्यात यावेत.

२) ज्या विद्यार्थ्यांचे परीक्षा अर्ज व शुल्क अद्याप विद्यापीठाकडे भरलेले नाही. अशा शासन निर्णयानुसार पात्र विद्यार्थ्यांच्याकडून प्राचार्य/ अधिविभागप्रमुख यांनी परीक्षा शुल्क न घेता शासन निर्णय / शासन पत्र नमूद केलेल्या प्रमाणे सांक्षातिक करून सादर करण्यात यावे.

३) सदरची सवलत ही शासन निर्णयामध्ये नमूद दुष्काळ जाहीर केलेल्या तालुक्यातील रहिवाशी असणाऱ्या आणि त्यांच्या कुटुंबाचे वार्षिक उत्पन्न रु. ८.०० लाख मर्यादित असणाऱ्या पात्र विद्यार्थ्यांसाठी आहे. तसेच सादर करण्यात येणाऱ्या प्रस्तावामध्ये नमूद विद्यार्थ्यांनी शासनाच्या अन्य शैक्षणिक सवलतीनुसार १००% परीक्षा शुल्क माफी सवलतीसाठी अर्ज भरलेला नाही/ भरणार नाहीत याची खात्री महाविद्यालय / अधिविभाग स्तरावर करणे आवश्यक आहे. सदरची पडताळणी प्राचार्य/अधिविभागप्रमुख यांनी त्यांच्या स्तरावर करून तसे प्रमाणपत्र प्राचार्य/अधिविभागप्रमुख यांनी सादर करणे आवश्यक आहे.

२) कोणत्याही परिस्थितीत दुष्काळ सदृश्य तालुक्यातील पात्र विद्यार्थी सदर योजनेपासून वंचित राहणार नाही याची दक्षता महाविद्यालये/ अधिविभागामार्फत घेण्यात यावी.

कळावे,

संचालक

परीक्षा व मुल्यमापन मंडळ
शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

सोबत :- वरील प्रमाणे

महाराष्ट्र शासन
विभागीय सहसंचालक(उच्च शिक्षण), कोल्हापूर
राजाराम महाविद्यालय परिसर, विद्यानगर, कोल्हापूर ४९६००४

फोन नं. (०२३९) २५३५४००

E-mail: jdhekop@gmail.com

जा.क्रं. विससं/उशि/कोवि/E- 3146008

दिनांक : स्वाक्षरीप्रमाणे

प्रति,

१. कुलसचिव,
शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर.
२. कुलसचिव,
कर्मवीर भाऊराव पाटील विद्यापीठ, सातारा.
३. कुलसचिव,
वारणा विद्यापीठ, वारणानगर, जि. कोल्हापूर.
४. प्राचार्य,
शासकीय, अशासकीय अनुदानित, विनाअनुदानित, कायमविनाअनुदानित
कला, वाणिज्य, विज्ञान, विधी, समाजकार्य व शिक्षणशास्त्र महाविद्यालये,
कोल्हापूर विभाग, कोल्हापूर.

विषय- सन २०२६ च्या खरीप हंगामातील Trigger-१ (प्रथम कळ) लागू झालेल्या २६५ तालुक्यातील दुष्काळ जाहीर करून विविध उपाययोजना व सवलती लागू करणेबाबत.

- संदर्भ- १. शालेय शिक्षण विभाग शासन निर्णय क्र. एफईडी १५९२/१२०२/(११३२)/साशि-५.
दि. १८.१०.१९९३
२. मदत व पुनर्वसन विभाग शासन निर्णय क्र. समिती २६/प्र.क्र.८२/मदत/२,
दि. २५.०९.२०२६.
३. उच्च शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचे पत्र क्र. उशि/स/शिष्य -२०२६
अवर्षण- परीक्षा शुल्क- २०२६-२७/ई १३२१७१६, दि. ३० सप्टेंबर, २०२६

उपरोक्त संदर्भाधीन विषय व पत्रास अनुसरून कळविण्यात येते की, संदर्भ क्र. १ येथील शासन निर्णयान्वये राज्यातील टंचाईग्रस्त भागातील विद्यार्थ्यांची विद्यापीठीय परीक्षा व परीक्षा मंडळांच्या परीक्षांचे शुल्क माफ करण्याची योजना लागू करण्यात आलेली आहे. यामध्ये सार्वजनिक विद्यापीठांमार्फत घेण्यात येणाऱ्या सर्व परीक्षांचा समावेश आहे.

आता संदर्भ क्र. २ नुसार, सन २०२६ च्या खरीप हंगामातील Trigger-१ (प्रथम कळ) लागू झालेल्या २६५ तालुक्यांमध्ये दुष्काळ जाहीर करून विविध उपाययोजना व सवलती लागू करण्यात आलेल्या आहेत. सदर शासन निर्णयातील दुष्काळसदृश परिस्थितीवरील उपाययोजनांतर्गत महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांचे परीक्षा शुल्क माफ करण्याची सवलत समाविष्ट आहे.

त्यानुसार, प्रस्तुत कार्यालयाच्या अधिनस्थ संबंधित दुष्काळसदृश तालुक्यातील महाविद्यालये व विद्यापीठांनी खालील सूचनांची काटेकोरपणे अंमलबजावणी करावी:

१. संदर्भ क्र. १ येथील दि. १८ ऑक्टोबर, १९९३ च्या शासन निर्णयातील परिच्छेद ८ मधील तरतुदीनुसार, दुष्काळसदृश तालुक्यातील सवलतीस पात्र असणाऱ्या विद्यार्थ्यांकडून महाविद्यालयांच्या प्राचार्यांनी परीक्षा

शुल्क न घेता, त्यांची आवेदनपत्रे संदर्भ क्र. १ च्या शासन निर्णयानुसार विहित प्रमाणपत्रासह साक्षांकित करून विद्यापीठाकडे सादर करावीत.

२. सन २०२६-२७ या शैक्षणिक वर्षात दुष्काळसदृश तालुक्यातील पात्र विद्यार्थ्यांनी आधीच परीक्षा शुल्क भरले असल्यास, सदर लाभार्थ्यांना परीक्षा शुल्काची प्रतिपूर्ती करण्यासाठी प्राप्त आवेदनपत्रांवरून प्रतिपूर्ती रक्कमेची परिगणना करून प्रस्तुत कार्यालयाकडे आवश्यक रक्कमेची मागणी करावी.

३. विद्यापीठाने आपल्याकडे प्राप्त झालेल्या सन २०२६-२७ मधील दुष्काळसदृश तालुक्यातील विद्यार्थ्यांच्या परीक्षा शुल्क प्रतिपूर्तीसाठी महाविद्यालयनिहाय आलेल्या आवेदनपत्रांवरून प्रतिपूर्ती रक्कमेची परिगणना करून प्रस्तुत कार्यालयाकडे एकत्रित मागणी प्रस्ताव सादर करावा.

४. विद्यापीठाने महाविद्यालयांकडून प्राप्त माहितीची छाननी व पडताळणी करून आवश्यक रक्कमेची माहिती प्रस्तुत कार्यालयाकडे सोबत जोडलेल्या विवरणपत्र 'अ' व प्रमाणपत्रामध्ये सादर करावी.

५. कोणत्याही परिस्थितीत दुष्काळ सदृश्य तालुक्यातील पात्र विद्यार्थी सदर योजनेपासून वंचित राहणार नाही याची दक्षता घेण्यात यावी.

आपला विश्वासू,

Digitally signed by
PRAKASH DHONDU BACHHAV
Date: 01-10-2026 13:46:45

(डॉ. प्रकाश बच्छाव)
विभागीय सहसंचालक,
उच्च शिक्षण, कोल्हापूर

सोबत: १. विवरणपत्र अ.

२. विहित नमुन्यातील प्रमाणपत्र.

विवरणपत्र - अ

सन २०२६-२७ च्या दुष्काळसदृश्य तालूक्यातील महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांचे परीक्षा शुल्क माफ करण्याबाबत तपशिलाचे विवरणपत्र.

(रक्कम रुपयात)

अ.क्र.	सन २०२६-२७ च्या दुष्काळसदृश्य तालूक्यातील ज्या विद्यार्थ्यांनी फी भरलेली आहे अशा विद्यार्थ्यांची संख्या	ज्या विद्यार्थ्यांनी फी भरली आहे अशा विद्यार्थ्यांच्या परीक्षा फी प्रतिपुर्ती साठी आवश्यक रक्कम	सन २०२६-२७ च्या दुष्काळसदृश्य तालूक्यातील ज्या विद्यार्थ्यांनी फी न भरता प्रमाणपत्र दिले आहेत अशा विद्यार्थ्यांची संख्या	ज्या विद्यार्थ्यांनी प्रमाणपत्र दाखल केले आहे अशा विद्यार्थ्यांच्या परीक्षा फी प्रतिपुर्ती साठी आवश्यक रक्कम	एकूण विद्यार्थी संख्या	एकूण प्रतिपुर्तीची रक्कम
१	२	३	४	५	६	७

स्वाक्षरी

प्रमाणपत्र

प्रमाणित करण्यात येते की, सोबत जोडलेल्या यादीतील विद्यार्थी हे दुष्काळ घोषित केलेल्या तालुक्यातील रहिवाशी आहेत. तसेच त्यांच्या कुटुंबाचे वार्षिक उत्पन्न रुपये रु. ८.०० लक्ष मर्यादेपर्यंत आहे. त्यामुळे ते परीक्षा शुल्क माफी साठी पात्र आहेत. विद्यार्थ्यांनी शासनाच्या अन्य शैक्षणिक सवलतीनुसार १००% परीक्षा शुल्क माफी सवलतीसाठी अर्ज भरलेला नाही, याची खात्री केलेली आहे.

तरी दुष्काळग्रस्त भागातील (-विद्यार्थी संख्या) व (--- रक्कम) एवढी आहे.

सही/-

प्राचार्य

सन २०२६ च्या खरीप हंगामातील
Trigger-१ (प्रथम कळ) लागू झालेल्या
२६५ तालुक्यांमध्ये दुष्काळ जाहीर करून
विविध उपाययोजना व सवलती लागू
करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
मदत व पुनर्वसन विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक:- समिती-२०२६/प्र.क्र.८२/मदत-२
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा मार्ग,
मंत्रालय, मुंबई- ४०००३२
दिनांक:- २५ सप्टेंबर, २०२६

वाचा:- १) शासन निर्णय क्रमांक: संकिर्ण-२०१७/प्र.क्र.१७३/२०१७/३ दि.०७ ऑक्टोबर, २०१०
२) शासन निर्णय, क्रमांक: संकिर्ण-२०१७/प्र.क्र.१७३/२०१७/म-७, दि. २८ जून, २०१८
३) शासन पत्र क्रमांक: एससी वाय-२०२१/प्र.क्र.१००/म-७, दि. १८ ऑक्टोबर, २०२१
४) शासन निर्णय क्रमांक: एससीवाय-२०२३/प्र.क्र.३७/म-७, दि. ३१ ऑक्टोबर, २०२३
५) कृषी आयुक्त यांचा अहवाल दि. २४ सप्टेंबर २०२६

प्रस्तावना:

दुष्काळ व्यवस्थापन संहिता २०१६ नुसार राज्यातील दुष्काळी परिस्थितीचे मूल्यांकन करण्याबाबत संदर्भाधीन शासन निर्णय क्रमांक १ व २ अन्वये सविस्तर कार्यपद्धती विहित करण्यात आली आहे. खरीप २०२६ च्या हंगामातील परिस्थितीच्या आधारे राज्यातील २६५ तालुक्यांमध्ये दुष्काळी परिस्थिती असल्याचे Trigger-१ (प्रथम कळ) संदर्भात आयुक्त कृषी यांच्या अहवाला वरून दिसून येते. सदरहू Trigger-१ (प्रथम कळ) नुसार दुष्काळी तालुके घोषित करणे व त्यामध्ये करावयाच्या विविध उपाययोजना व सवलती लागू करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :

राज्यातील तालुक्यांमध्ये जून ते आज पर्यंत या कालावधीतील पर्जन्याची तूट व अन्य घटकांनी प्रभावित झालेल्या २६५ तालुक्यांमध्ये दुष्काळी परिस्थिती असल्याचे आयुक्त, कृषी यांच्या अहवालावरून दिसून येते. सदर २६५ तालुक्यांमध्ये Trigger-१ (प्रथम कळ) लागू असल्यामुळे तिथे पंचनामे करण्याची कार्यवाही जिल्हाधिकारी यांनी तात्काळ सुरु करावी. सर्व्हेक्षण केलेल्या क्षेत्रातील पिकांची स्थिती दर्शवणारे छायाचित्र व जीपीएस कोऑर्डिनेट संकलन करून पिक परिस्थितीचा अहवाल आयुक्त, कृषी यांच्या मार्फत शासनास तात्काळ सादर करण्यात यावा.

२. राज्यातील दुष्काळग्रस्त Trigger-१ (पहिली कळ) २६५ तालुक्यांत लागू असल्याचे दिसून आले आहे. त्यामुळे परिशिष्ट-१ मध्ये नमूद एकूण २६५ तालुक्यांतील दुष्काळग्रस्त भागासाठी राज्य शासनाकडून विशेष बाब म्हणून खालील उपाययोजना व सवलती लागू करण्याचा निर्णय घेतला आहे.

१) जमीन महसूलात सूट

२) पिक कर्जाचे पुनर्गठन

३) शेतीशी निगडीत कर्जाच्या वसूलीस स्थगिती

४) कृषी पंपाच्या चालू विजबिलात सूट (७.५ हॉर्सपावर पर्यंत क्षमतेच्या विजपंपाचे वीज बिल अगोदरच माफ करण्यात आले आहे. त्यावरील वीज पंपांना सदर सूट लागू असेल)

५) शालेय/महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांच्या परिक्षा शुल्कात माफी

६) रोहयो अंतर्गत कामाच्या निकषात शिथिलता आणून जास्तीत जास्त कामे सुरु करणे

७) आवश्यक तेथे पिण्याचे पाणी पुरविण्यासाठी टँकर्सचा वापर

८) टंचाई जाहीर केलेल्या गावात शेतक-यांच्या शेतीच्या पंपाची वीज जोडणी खंडीत न करणे

९) शेतीवर आश्रित शेतकरी/मजूर इत्यादी यांना अन्न धान्याची टंचाई होणार नाही याबाबत व्यवस्था उभी करणे

१०) जनावरांना आवश्यक चारा उपलब्ध होईल याची व्यवस्था करणे

११) जलसंधारणाची कामे सुरु करणे

१२) अगोदरच निर्गमित करण्यात आलेले शासन निर्देशाप्रमाणे पिण्याचे पाणी आणि जनावरांसाठी पाण्याचे नियोजन करणे

३. सदर २६५ तालुक्यांमधील दुष्काळग्रस्त शेतकऱ्यांना शेत पिकांच्या नुकसानीबाबतची मदत विहीत कार्यपद्धतीची पूर्तता करून स्वतंत्र शासन निर्णयान्वये जाहीर केली जाईल.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२६०९२६१११७४९४९४९ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

Digitally signed by SANJAY SHANKARRAO INGLE

Date: 2026.09.26 11:21:13 +05'30'

(संजय इंगळे)

सह सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१) मा. राज्यपाल यांचे सचिव, मलबार हिल. मुंबई

२) मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई

- ३) मा. उपमुख्यमंत्री (गृह) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ४) मा. उपमुख्यमंत्री (वित्त) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ५) सर्व मा. लोकसभा सदस्य/राज्यसभा सदस्य (महाराष्ट्रातील)
- ६) सर्व मा. विधानसभा सदस्य/विधान परिषद सदस्य
- ७) सर्व मा. मंत्री/राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव
- ८) मा. मुख्य सचिव यांचे सहसचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ९) अपर मुख्य सचिव (वित्त), वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १०) अपर मुख्य सचिव (कृषी), कृषी, मंत्रालय, मुंबई
- ११) अप्पर मुख्य सचिव (महसूल), महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १२) अपर मुख्य सचिव (सहकार), सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १३) अपर मुख्य सचिव (जलसंपदा), जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १४) प्रधान सचिव (नियोजन), नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १५) प्रधान सचिव (पाणी पुरवठा व स्वच्छता), पाणी पुरवठा विभाग, जी. टी. हॉस्पिटल, मुंबई
- १६) प्रधान सचिव (मृदु व जलसंधारण), मृदु व जलसंधारण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १७) प्रधान सचिव (उच्च व तंत्र शिक्षण), उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १८) प्रधान सचिव (ऊर्जा), ऊर्जा विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १९) आयुक्त (कृषि), कृषी आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
- २०) महालेखापाल १/२ (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र राज्य, मुंबई/नागपूर
- २१) महालेखापाल १/२ (लेखापरीक्षा), महाराष्ट्र राज्य, मुंबई/नागपूर
- २२) सर्व विभागीय आयुक्त
- २३) सर्व जिल्हाधिकारी
- २४) सर्व जिल्हा अधिक्षक कृषी अधिकारी
- २५) वित्त विभाग (व्यय-९/ अर्थसंकल्प/अर्थोपाय), मंत्रालय, मुंबई.
- २६) सर्व सहसचिव/उपसचिव, कृषी विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- २७) सह सचिव तथा वित्तिय सल्लागार, मदत व पुनर्वसन, नवीन प्रशासन इमारत, मंत्रालय, म
- २८) महसूल व वन विभाग, कार्यासन क्रमांक मदत-१/मदत-३
- २९) निवडनस्ती (कार्यासन मदत-२)

शासन निर्णय, क्रमांक:- समिती-2026/प्र.क्र.82/मदत-2

परिशिष्ट-1

खरीप हंगाम-2026 -प्रथम कळ (Trigger-1) लागू झालेल्या तालुक्यांची माहिती

महसूल विभाग	अ.क्र.	जिल्हा	प्रथम कळ (Trigger-1) लागू झालेले तालुके	
			तालुक्यांची नावे	तालुक्यांची संख्या
ठाणे	1	ठाणे	निरंक	0
	2	पालघर	निरंक	0
	3	रायगड	श्रीवर्धन	1
	4	रत्नागिरी	रत्नागिरी,संगमेश्वर, राजापूर	3
	5	सिंधुदुर्ग	सावंतवाडी, दोडामार्ग, कणकवली , कुडाळ, वैभववाडी, मालवण, देवगड, वेंगुर्ला	8
नाशिक	6	नाशिक	मालेगाव, बागलाण, कळवण, नांदगाव, सुरगणा, इगतपुरी, पेठ, सिन्नर, येवला, देवळा	10
	7	धुळे	धुळे, साक्री, सिंदखेडा, शिरपूर	4
	8	जळगांव	एरंडोल , पारोळा, धरणगाव ,चोपडा ,पाचोरा , जामनेर, जळगाव ,भडगाव , अमळनेर ,रावेर, चाळीसगाव,भुसावळ, बोदवड, मुक्ताईनगर , यावल,	15
	9	नंदुरबार	अक्कलकुवा, शहादा, नंदूरबार, नवापुर, तळोदा, अक्राणी	6
	10	अहिल्यानगर	नगर, पारनेर, श्रीगोंदा, कर्जत, जामखेड, शेवगाव, पाथर्डी, नेवासा, राहुरी, संगमनेर, अकोले, कोपरगाव, श्रीरामपुर, रहाता	14
पुणे	11	पुणे	भोर, वेल्हा, खेड , शिरूर , बारामती, इंदापूर , दौंड, पुरंदर,	8
	12	सोलापूर	उ. सोलापूर, द. सोलापूर , बारशी, अक्कलकोट, मोहोळ, माढा, करमाळा पंढरपूर, सांगोला, माळशिरस, मंगळवेढा,	11
	13	सांगली	मिरज, आटपाडी, जत, कवठेमहाकाळ,	4
	14	सातारा	सातारा, खटाव, माण, फलटण, खंडाळा महाबळेश्वर	6

शासन निर्णय, क्रमांक:- समिती-2026/प्र.क्र.82/मदत-2

परिशिष्ट-1

खरीप हंगाम-2026 -प्रथम कळ (Trigger-1) लागू झालेल्या तालुक्यांची माहिती

महसूल विभाग	अ.क्र.	जिल्हा	प्रथम कळ (Trigger-1) लागू झालेले तालुके	
			तालुक्यांची नावे	तालुक्यांची संख्या
	15	कोल्हापूर	पन्हाळा, राधानगरी, गगनबावडा, भुदरगड, आजरा, चंदगड,	6
छ. संभाजीनगर	16	छ. संभाजीनगर	छ. संभाजीनगर, कन्नड, सोयगाव, पैठण, वैजापूर, गंगापूर खुलताबाद, सिल्लोड, फुलंब्री	9
	17	जालना	बदनापूर, घनसावंगी अंबड, जालना परतूर, मंठा, भोकरदन, जाफ्राबाद	8
	18	बीड	बीड, गेवराई, माजलगाव, केज, आंबेजोगाई, परळी, आष्टी, पाटोदा, शिरूर कासार, धारूर, वडवणी,	11
	19	लातूर	लातूर, औसा, अहमदपूर, निलंगा, उदगीर, चाकूर, रेणापूर, शिरूर अनंतपाळ, देवणी, जळकोट	10
	20	धाराशिव	धाराशिव, कळंब, भूम, वाशी, तुळजापूर, लोहारा, परांडा, उमरगा	8
	21	नांदेड	नांदेड, बिलोली, कंधार, लोहा, हदगाव, भोकर, देगलूर, किनवट, हिमायतनगर, माहुर, धर्माबाद, उमरी, अर्धापूर, नायगाव	14
	22	परभणी	पूर्णा, पालम, परभणी, सोनपेठ जितूर, गंगाखेड, सेलू, मानवत, पाथरी	9
	23	हिंगोली	हिंगोली, औढा नागनाथ, कळमनुरी, सेनगाव, वसमत	5
अमरावती	24	बुलढाणा	जळगावजामोद, संग्रामपुर, चिखली, देऊळगावराजा, मेहकर, बुलडाणा, शिंदेखेडराजा, लोणार, खामगाव, शेगाव, मलकापुर, मोताळा, नांदुरा	13
	25	अमरावती	अमरावती, भातुकली, चांदूर रेल्वे, नांदगाव खं., धामणगाव रेल्वे, अचलपूर, अंजनगावसुर्जी, तिवसा, धारणी, चिखलदरा, वरुड, मोर्शी, चांदूरबाजार, दर्यापूर	14
	26	अकोला	अकोट, अकोला, पातूर, तेल्हारा, मुर्तीजापूर, बाळापूर बार्शीटाकळी	7

शासन निर्णय, क्रमांक:- समिती-2026/प्र.क्र.82/मदत-2

परिशिष्ट-1

खरीप हंगाम-2026 -प्रथम कळ (Trigger-1) लागू झालेल्या तालुक्यांची माहिती

महसूल विभाग	अ.क्र.	जिल्हा	प्रथम कळ (Trigger-1) लागू झालेले तालुके	
			तालुक्यांची नावे	तालुक्यांची संख्या
	27	वाशिम	वाशीम, रिसोड, मालेगाव, मंगळूरपीर ,कारंजा ,मानोरा	6
	28	यवतमाळ	यवतमाळ, बाभुळगाव, कळंब, दारव्हा, दिग्रस, आर्णी, नेर, पुसद, उमरखेड, महागाव,वणी, मारेगाव, झरी -जामणी, केळापुर, घाटंजी, राळेगाव	16
नागपुर	29	वर्धा	वर्धा, सेलू, देवळी, आर्वी, समुद्रपूर, हिंगणघाट, आष्टी	7
	30	नागपूर	नागपूर, कामठी, सावनेर, पारशिवनी, मौदा, भिवापूर, कळमेश्वर, काटोल, रामटेक, हिंगणा,उमरेड, कुही, नरखेड, नागपूर शहर	14
	31	भंडारा	भंडारा, पवनी, लाखंदूर	3
	32	गोंदिया	तिरोडा	1
	33	चंद्रपूर	चंद्रपूर, भद्रावती, गोंडपिंपरी , राजूरा कोरपना, मूल, वरोरा, सावली, चिमूर, नागभिड, सिंदेवाही, पोंभुर्णा	12
	34	गडचिरोली	गडचिरोली, चामोर्शी	2
एकूण तालुके				265

Digitally signed by SANJAY SHANKARRAO INGLE

Date: 2026.09.26 11:21:30 +05'30'

(संजय इंगळे)

सह सचिव, महाराष्ट्र शासन